

ТЕМА 9. «АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК»

1. Суть и призначення акцизного податку.
2. Елементи акцизного податку.
3. Порядок нарахування і сплати акцизного податку.

1. Суть та призначення акцизного податку.

Акцизний податок – це непрямий податок на високорентабельні та монопольні товари, що включається до ціни цих товарів. За своєю сутністю акцизний збір — це податок на споживання, платником акцизу є споживач підакцизного товару, а продавці або виробники виступають лише в якості податкових агентів, які враховують цей податок у складі ціни підакцизного товару, що продається, а потім просто перераховують його в бюджет.

Мета акцизного податку – збільшити доходи бюджету за рахунок оподаткування високорентабельних товарів не першої необхідності, які споживаються здебільшого населенням з рівнем доходів вище середнього.

На відміну від податку на додану вартість:

- 1) акцизним податком оподатковуються тільки товари, і не оподатковуються роботи і послуги;
- 2) об'єктом оподаткування є повна вартість товарів;
- 3) кожна група підакцизних товарів має визначену ставку;
- 4) акцизний податок сплачується лише один раз (ПДВ на всіх етапах руху товарів).

Зобов'язання зі сплати акцизного податку виникає, коли відбувається (головним чином) виробництво, реалізація, ввезення на митну територію України підакцизних товарів (продукції).

До них належать товари за кодами згідно з УКТ ЗЕД, на які встановлено ставки акцизного податку.

Пунктом 215.1 ст. 215 Податкового кодексу України (ПКУ) у ст. 215.1 визначений перелік підакцизних товарів:

- спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, пиво;
- тютюнові вироби, тютюн та промислові замітники тютюну;
- пальне;

- автомобілі легкові, кузови до них, причепа та напівпричепа, мотоцикла, транспортні засоба, призначені для перевезення 10 осіб і більше, транспортні засоба для перевезення вантажів;

- електрична енергія.

В Україні встановлено державний контроль за обігом підакцизних товарів, зокрема, спирту, алкогольних напоїв та тютюнових виробів відповідно до Закону України від 19 грудня 1995 р. № 481/95-ВР «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів».

Отже, акцизний податок – непрямий податок на споживання окремих видів товарів (продукції), визначених Податковим Кодексом як підакцизні, що включається до ціни таких товарів (продукції).

2. Елементи акцизного податку.

Платники акцизного податку. Перелік платників акцизного податку визначено пунктом 212.1 ПКУ.

До них належать:

- безпосередні виробники підакцизного товару;

- суб'єкти господарювання, які ввозять в Україну підакцизні товари, що реалізують конфісковані, безхазяйні і подібні підакцизні товари відчужують підакцизні товари, які були ввезені без сплати (звільнені) акцизу, порушники митного режиму, при якому здійснюється ввезення без сплати акцизу, порушники цільового використання підакцизного товару, який оподатковувався за нульовими ставками акцизу (спирт, нафтопродукти) або звільнено від акцизного податку;

- фізичні особи (в т. ч. і нерезиденти), які ввозять в Україну підакцизні товари у кількості, що підлягає оподаткуванню;

- господарюючі суб'єкти (фізичні і юридичні особи), суб'єкти роздрібної торгівлі підакцизними товарами;

- оптові постачальники електроенергії та її виробники;

- власники ввезеного на митну територію України вантажного транспортного засобу, що переобладнується у легковий автомобіль, з якого справляється акцизний податок.

Реєстрація платником акцизного податку

В залежності від типу діяльності, яку здійснює господарюючий суб'єкт, здійснюється і його реєстрація як платника акцизного збору:

- реєстрація у контролюючих органах як платників акцизного податку суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність з виробництва підакцизних товарів (продукції) та/або імпорту алкогольних напоїв та тютюнових виробів, яка підлягає ліцензуванню, здійснюється на підставі відомостей, наданих органами ліцензування, щодо видачі таким суб'єктам відповідних ліцензій.

- особи, які здійснюватимуть реалізацію пального, підлягають обов'язковій реєстрації як платники акцизного податку на підставі поданої не пізніше ніж за три робочі дні до початку здійснення реалізації пального заяви.

- реєстрація інших суб'єктів господарювання як платників акцизного податку здійснюється на підставі поданих за встановленою формою декларацій, які подаються:

суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю, які здійснюють реалізацію підакцизних товарів – за місцезнаходженням пункту продажу товарів;

всіма іншими суб'єктами господарювання – за місцезнаходженням юридичних осіб або місцем проживання фізичних осіб – підприємців.

Особливості в обліку акцизу має реалізація пального, так як щодо неї використовуються Система електронного адміністрування реалізації пального (СЕАРП). В межах СЕАРП вводяться акцизні накладні, які діють аналогічно податковим накладним з ПДВ, складаються в електронному вигляді продавцями і надаються покупцям.

Об'єктами оподаткування є операції з:

- реалізації вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції);
- реалізації (передачі) підакцизних товарів (продукції) з метою власного споживання, промислової переробки, здійснення внесків до статутного капіталу, а також своїм працівникам;

- ввезення підакцизних товарів (продукції) на митну територію України;
- реалізації конфіскованих підакцизних товарів (продукції), підакцизних товарів (продукції), визнаних безхазяйними, підакцизних товарів (продукції), за якими не звернувся власник до кінця строку зберігання, та підакцизних товарів (продукції), що за правом успадкування чи на інших законних підставах переходять у власність держави;
- реалізації або передачі у володіння, користування чи розпорядження підакцизних товарів (продукції), що були ввезені на митну територію України із звільненням від оподаткування до закінчення строку, визначеного законодавством;
- обсяги та вартість втрачених підакцизних товарів (продукції), що перевищують встановлені норми втрат;
- реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів;
- оптового постачання електричної енергії;
- переобладнання ввезеного на митну територію України транспортного засобу у підакцизний легковий автомобіль;
- реалізації будь-яких обсягів пального понад обсяги, що: отримані від інших платників акцизного податку, що підтверджені зареєстрованими акцизними накладними в Єдиному реєстрі акцизних накладних; ввезені (імпортовані) на митну територію України, що засвідчені належно оформленою митною декларацією; вироблені в Україні, реалізація яких є об'єктом оподаткування, що підтверджені зареєстрованими акцизними накладними в Єдиному реєстрі акцизних накладних.

Операції з підакцизними товарами, які не підлягають оподаткуванню:

- вивезення (експорту) підакцизних товарів (продукції) платником податку за межі митної території України;
- ввезення на митну територію України раніше експортованих підакцизних товарів (продукції), у яких виявлено недоліки, що перешкоджають реалізації цих товарів на митній території країни імпортера, для їх повернення експортеру;
- реалізації електричної енергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками та/або з відновлюваних джерел енергії.

Операції з підакцизними товарами, які звільняються від оподаткування:

- реалізації легкових автомобілів для інвалідів, у тому числі дітей-інвалідів, оплата вартості яких здійснюється за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, коштів фондів загальнообов'язкового державного страхування, а також легкових автомобілів спеціального призначення (швидка медична допомога та для потреб підрозділів центрального органу виконавчої влади з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи), оплата вартості яких здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів;

- ввезення підакцизних товарів (продукції) на митну територію України, призначених для офіційного (службового) користування дипломатичними представництвами іноземних держав, консульськими установами іноземних держав та для особистого використання членами дипломатичних представництв іноземних держав, консульських установ іноземних держав виходячи з принципу взаємності стосовно кожної окремої держави;

- ввезення підакцизних товарів (продукції) на митну територію України, якщо при цьому згідно із законодавством України не справляється податок на додану вартість у зв'язку з розміщенням товарів (продукції) у митних режимах: транзиту, митного складу, знищення або руйнування, відмови на користь держави, магазину безмитної торгівлі, тимчасового ввезення, переробки на митній території України. У разі порушення умов митних режимів, що передбачають повне або часткове звільнення від оподаткування, особа, відповідальна за дотримання режиму, зобов'язана обчислити та сплатити суму податкового зобов'язання. У разі коли в зазначених випадках митним законодавством України передбачається вимога щодо здійснення заходів гарантування, така вимога встановлюється і для цілей акцизного податку. Податок справляється, якщо в подальшому щодо таких товарів (продукції) виникають зобов'язання зі сплати податку на додану вартість;

- безоплатної передачі для знищення підакцизних товарів (продукції), конфіскованих за рішенням суду та таких, що перейшли у власність держави внаслідок відмови власника, якщо вони не підлягають реалізації (продажу) в установленому законодавством порядку;

- реалізації та/або передачі в межах одного підприємства підакцизних товарів (продукції), вироблених на митній території України, що використовуються як сировина для виробництва підакцизних товарів (продукції) та бензолу (за кодом 2902 20 00 00 згідно з УКТ ЗЕД). Ця норма не поширюється на операції з реалізації та/або передачі в межах одного підприємства нафтопродуктів (крім товарів (продукції) за кодами 2707 10 90 00, 2707 50 90 00, 2710 12 90 00 та 2711 19 00 00 згідно з УКТ ЗЕД);

- ввезення на митну територію України підакцизних товарів (продукції), що використовуються як сировина для виробництва підакцизних товарів (продукції), за умови пред'явлення органу державної митної служби ліцензії на право виробництва (крім виробництва нафтопродуктів);

- ввезення фізичними особами на митну територію України підакцизних товарів (продукції) в обсягах, що не перевищують норм безмитного ввезення, встановлених законом;

- реалізації безпосередньо вітчизняними виробниками алкогольних напоїв і тютюнових виробів магазинам безмитної торгівлі. Підставою для звільнення від сплати податку продукції, яка призначена для реалізації магазинами безмитної торгівлі, є належно оформлена митна декларація, що оформляється під час відвантаження продукції від такого виробника;

- ввезення на митну територію України підакцизних товарів (продукції) (крім алкогольних напоїв і тютюнових виробів) як міжнародної технічної допомоги, яка надається відповідно до міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, або як гуманітарної допомоги, наданої згідно з нормами Закону України «Про гуманітарну допомогу»;

- ввезення акредитованими державними випробувальними лабораторіями та/або суб'єктами господарювання, які мають ліцензії на виробництво тютюнових виробів, еталонних (моніторингових) чи тестових зразків тютюнових виробів (не призначених для продажу в роздріб) для проведення досліджень чи випробувань (калібрування лабораторного обладнання, проведення дегустацій, вивчення фізико-хімічних показників, дизайну);

- реалізації скрапленого газу на спеціалізованих аукціонах для потреб населення у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;
- реалізація відходів тютюнової сировини за умови документального підтвердження їх утворення та подальшого знищення або утилізації;
- ввезення на митну територію України неферментованої (непереробленої) тютюнової сировини тютюново-ферментаційними заводами, які здійснюють реалізацію ферментованої (переробленої) тютюнової сировини виробникам тютюнових виробів або її експорт; реалізація тютюнової сировини тютюново-ферментаційним заводам особами, які виробляють тютюнову сировину на митній території України; реалізація ферментованої (переробленої) тютюнової сировини тютюново-ферментаційними заводами виробникам тютюнових виробів.

Ставки податку є єдиними на всій території України (пп. 215.2.1 ПКУ) :

- **специфічні (абсолютні)** – податок визначається як фіксована величина стосовно кожної одиниці виміру бази оподаткування (літри, кілограми, штуки, кубічні сантиметри, інші натуральні показники);
- **адвалорні (відносні)** – податок визначається у відсотковому або кратному відношенні до одиниці вартісного виміру бази оподаткування (вартість товарів, продукції);
- **адвалорні та специфічні одночасно.**

Особливість визначення бази оподаткування акцизним податком полягає в тому, що спочатку потрібно знати, які ставки застосовуються до даного виду підакцизних товарів (табл.1).

Таблиця 1

База оподаткування і ставки акцизного податку

Види ставок акцизного податку	База оподаткування	Види підакцизних товарів
1	2	3
Адвалорна (відносна) ставка – встановлюється у відсотковому або кратному відношенні до одиниці вартісного виміру бази оподаткування (п. 28.2 ПКУ)	Вартість (без ПДВ та з урахуванням акцизного податку): – реалізованого товару (продукції), виробленого на митній території України, за встановленими виробником	спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, пиво (пп. 215.3.1 ПКУ); – тютюнові вироби, тютюн та промислові замітники тютюну (пп. 215.3.2 ПКУ);

	максимальними роздрібними цінами (пп. 214.1.1 ПКУ); – товарів (продукції), що ввозяться на митну територію України, за встановленими імпортером максимальними роздрібними цінами на товари (продукцію), які він імпортує (пп. 214.1.2)	– нафтопродукти, скраплений газ (пп. 215.3.4 ПКУ); – автомобілі легкові та інші моторні транспортні засоби, призначені для перевезення людей (крім моторних транспортних засобів, зазначених у товарній позиції згідно з УКТ ЗЕД 8702), включаючи вантажо-пасажирські автомобілі-фургони та гоночні автомобілі (пп. 215.3.5 ПКУ) тощо

Специфічна (абсолютна) – встановлюється як фіксована величина стосовно кожної одиниці виміру бази оподаткування (п. 28.1 ПКУ)	Величина вироблених на митній території України або ввезених на митну територію України під акцизних товарів (продукції), визначена в одиницях виміру ваги, об'єму, кількості товару (продукції), об'єму циліндрів двигуна автомобіля або в інших натуральних показниках (п. 214.4 ПКУ)	
Адвалорні і специфічні (комбіновані) – можуть застосовуватись до одного й того ж об'єкту одночасно	База визначається окремо по кожному виду ставок (п. 214.5 ПКУ)	– сигарети без фільтра, цигарки (код 2402 20 90 10 згідно з УКТ ЗЕД); – сигарети з фільтром (код 2402 20 90 20 згідно з УКТ ЗЕД) (пп. 215.3.2 ПКУ)

У разі наявності наднормативних втрат спирту етилового, коньячного і плодового, спирту етилового ректифікованого виноградного, спирту етилового ректифікованого плодового, спирту-сирцю виноградного, спирту-сирцю плодового та алкогольних напоїв, допущених з вини виробника під час виробництва підакцизних товарів (продукції), базою оподаткування є вартість (кількість) цих товарів, які можна було б виробити з наднормативно втрачених товарів (продукції) (п. 214.6 ПКУ)

При псуванні, знищенні, втраті підакцизних товарів (продукції) базою оподаткування є вартість та обсяги втрачених товарів (продукції), що перевищують встановлені норми втрат.

Сума акцизного податку, якщо ставка встановлена в грошовому еквіваленті до фізичної одиниці виміру товару, обчислюється наступним чином:

- при застосуванні специфічної ставки акцизного податку у гривнях за формулою

$$АП = С \times К,$$

де АП – сума акцизного податку;

С – ставка акцизного податку;

К – кількість товару, що визначена в фізичних одиницях виміру.

- при застосуванні ставки акцизного податку в євро за формулою :

$$АП = С \times \text{€} \times К$$

де € – курс гривні до євро станом на перший день кварталу, у якому відбувається реалізація.

Податок із підакцизних товарів (продукції), що ввозяться на митну територію України, обчислюється у національній валюті за офіційним курсом валюти України до іноземної валюти, встановлений Національним банком України, що діє на 0 годин дня подання митної декларації, а у разі, якщо митна декларація не подається, – дня визначення податкових зобов'язань (п. 218.2 ПКУ). За таким же курсом визначається і база оподаткування імпортованих підакцизних товарів (п. 214.2 ПКУ).

Для здійснення розрахунку акцизного податку з алкогольних напоїв за специфічними ставками акцизного податку слід мати таку інформацію:

1) дані про фактичну місткість спирту в даному найменуванні лікеро-горілчаної продукції;

2) ємність пляшки, у яку затарена така продукція;

3) кількість реалізованих пляшок;

4) оподатковуваний оборот з реалізації алкогольної продукції визначається шляхом перемноження кількості реалізованих пляшок на показник значення ємності пляшки;

5) у зв'язку з тим, що ставка акцизного податку встановлена за 1 літр 100-відсоткового спирту, необхідно перерахувати оподатковуваний оборот на 100-вий спирт. Для визначення цього показника треба перемножити показник фактичної місткості на розмір оподаткованого обороту, визначеного в попередньому пункті 4, і отриманий результат поділити на 100;

б) сума акцизного податку розраховується як добуток перерахованого значення оподаткованого обороту і ставки акцизного податку.

Сума акцизного податку, якщо ставка встановлена у відсотках до обороту з реалізації (адвалорна), розраховується в такому порядку:

1) Спочатку обчислюється оподатковуваний оборот (Об) за встановленими виробником або імпортером згідно зі ст. 220 ПКУ максимальними роздрібними цінами, без урахування податку на додану вартість та з урахуванням акцизного податку, окремо за кожним видом товару (продукції) за формулою:

$$\text{Об} = (\text{Ц}_{\text{max}} - \text{ПДВ}) \cdot \text{К},$$

де Об – оподатковуваний оборот за кожним видом товару (продукції);

Ц_{max} – максимальна роздрібна ціна за кожним видом товару (продукції);

ПДВ – сума податку на додану вартість у складі максимальної роздрібною ціни;

К – кількість товару в одиницях виміру, на які встановлено максимальну роздрібну ціну.

2) Після визначення оборотів з реалізації обчислюється сума акцизного податку (АП) за адвалорними ставками за кожним видом товару, на який встановлено максимальну роздрібну ціну, за формулою :

$$\text{АП} = \text{Об} \cdot \text{С},$$

де С - ставка акцизного податку у відсотках до обороту з реалізації.

Сума акцизного податку, якщо встановлена одночасно специфічна і адвалорна ставка, обчислюється шляхом додавання сум акцизного податку,

обчислених за такими ставками за кожним видом товару за кожною максимальною роздрібною ціною окремо, за формулою:

$$АП = АП1 + АП2 ,$$

де АП1 – сума акцизного збору, обчислена за ставками у відсотках до обороту з реалізації;

АП2 – сума акцизного збору, обчислена за ставками у твердих сумах з одиниці реалізованого товару (продукції).

Одночасно за адвалорними та специфічними ставками обчислюється податок із тютюнових виробів. При визначенні податкового зобов'язання на сигарети одного найменування сума акцизного податку, розрахована одночасно за вказаними ставками податку не повинна бути меншою від мінімального акцизного податкового зобов'язання, встановленого пп. 215.3.3 ПКУ.

3. Порядок нарахування і сплати акцизного податку.

Виникнення податкових зобов'язань обумовлює обов'язковість його сплати; детальна інформація щодо таких зобов'язань наведена в Табл.1.

Строки сплати акцизного податку встановлені ст. 222 Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI (далі – ПКУ).

Так, суми акцизного податку з підакцизних товарів, вироблених на митній території України, перераховуються до бюджету платниками акцизного податку протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку, передбаченого ПКУ для подання податкової декларації за місячний податковий період (п.п. 222.1.1 п. 222.1 ст. 222 ПКУ).

Відповідно до п.п. 222.1.2 п. 222.1 ст. 222 ПКУ суми податку з алкогольних напоїв, для виробництва яких використовується спирт етиловий неденатурований, сплачуються при придбанні марок акцизного податку.

Суми податку з урахуванням мінімального акцизного податкового зобов'язання із сплати акцизного податку на тютюнові вироби та ставок податку, діючих відповідно до норм ПКУ, виробниками тютюнових виробів сплачуються до бюджету протягом п'ятнадцяти робочих днів після отримання марок акцизного податку з доплатою (у разі потреби) на день подання податкової декларації. Якщо зазначений строк припадає на день наступного бюджетного року, сума акцизного податку сплачується виробникам тютюнових виробів до закінчення бюджетного року, в якому отримані марки.

Суми податку з рідин, що використовуються в електронних сигаретах, сплачуються виробниками таких рідин до бюджету протягом п'ятнадцяти

робочих днів з дня отримання марок акцизного податку. Якщо зазначений строк припадає на день наступного бюджетного року, сума акцизного податку сплачується виробникам рідин, що використовуються в електронних сигаретах, до закінчення бюджетного року, в якому отримані марки.

Підприємства, які виробляють вина виноградні з додаванням спирту та міцні, вермути, інші зброджені напої з додаванням спирту, суміші із зброджених напоїв з додаванням спирту, суміші зброджених напоїв з безалкогольними напоями з додаванням спирту, сплачують податок при придбанні марок акцизного податку на суму, розраховану із ставок податку на готову продукцію, вироблену з виноматеріалів чи суслу, при виробництві яких використовується спирт етиловий (п.п. 222.1.3 п. 222.1 ст. 222 ПКУ).

Власник готової продукції, виробленої з давальницької сировини, сплачує податок виробнику (переробнику) не пізніше дати відвантаження готової продукції такому власнику або за його дорученням іншій особі. При цьому умовою відвантаження виробником готової продукції, виробленої з давальницької сировини, його замовнику або за його дорученням іншій особі є документальне підтвердження банку/небанківського надавача платіжних послуг про перерахування відповідної суми податку на рахунок у банку/небанківському надавачу платіжних послуг виробника (підпункти 222.1.4, 222.1.5 п. 222.1 ст. 222 ПКУ).

Сплата акцизного податку в разі ввезення підакцизних товарів на митну територію України здійснюється наступним чином (п. 222.2 ст. 222 ПКУ):

податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції) сплачується платниками податку до або в день подання митної декларації;

у разі ввезення маркованої підакцизної продукції на митну територію України податок сплачується під час придбання марок акцизного податку з доплатою (у разі потреби) на день подання митної декларації;

платники акцизного податку при зверненні до органів внутрішніх справ України для реєстрації або перереєстрації переобладнаного вантажного транспортного засобу у легковий автомобіль зобов'язані пред'явити квитанції або платіжні доручення про сплату податку з відміткою банку про дату виконання платіжного доручення.

При реалізації суб'єктом господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів суми акцизного податку перераховуються до бюджету суб'єктом господарювання роздрібною торгівлю, який здійснює реалізацію підакцизних товарів, протягом 10 календарних днів, що настають за останнім днем відповідного граничного строку, передбаченого ПКУ для подання податкової декларації за місячний податковий період (п.п. 222.3.1 п. 222.3 ст. 222 ПКУ).

Наказом Міністерства фінансів України від 31.05.2022 № 151 «Про затвердження Змін до форми декларації акцизного податку і Порядку заповнення та подання декларації акцизного податку», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 12.07.2022 за № 763/38099 (далі – Наказ № 151), внесено зміни до форми податкової декларації акцизного податку, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015 № 14.

Згідно з частиною другою п. 46.6 ст. 46 Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI зі змінами та доповненнями до визначення нових форм декларацій (розрахунків), які набирають чинності для складання звітності за податковий період, що настає за податковим періодом, у якому відбулося їх оприлюднення, є чинними форми декларацій (розрахунків), чинні до такого визначення.

Наказ № 151 набрав чинності з дня його офіційного опублікування, тобто 22.07.2022 (опубліковано в Офіційному віснику України № 56).

Враховуючи викладене, платники акцизного податку вперше подають декларацію з акцизного податку з урахуванням змін, внесених Наказом № 151, не пізніше 20 вересня 2022 року за звітний період – серпень 2022 року.

МАРКИ

Відповідно до п. 226.1 ст. 226 Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI із змінами і доповненнями (далі – ПКУ) у разі виробництва на митній території України, зокрема, алкогольних напоїв чи ввезення таких товарів на митну територію України платники податку зобов'язані забезпечити їх маркування марками встановленого зразка у такий спосіб, щоб марка акцизного податку розривалася під час відкупорювання (розкривання) товару.

Наявність наклеєної в установленому порядку марки акцизного податку встановленого зразка, зокрема, на пляшці (упаковці) алкогольного напою є однією з умов для ввезення на митну територію України і продажу таких товарів споживачам, а також підтвердженням сплати податку та легальності ввезення товарів (п. 226.2 ст. 226 ПКУ).

Марки акцизного податку для вироблених в Україні алкогольних напоїв і тютюнових виробів відрізняються від марок для ввезених на митну територію України алкогольних напоїв і тютюнових виробів дизайном та кольором (п. 226.4 ст. 226 ПКУ).

Маркуванню підлягають усі (крім зазначених у п. 226.10 ст. 226 ПКУ) алкогольні напої з вмістом спирту етилового понад 8,5 відс. об. од. Маркування вироблених в Україні алкогольних напоїв із вмістом спирту етилового до 8,5 відс. об. од. не здійснюється (п. 226.6 ст. 226 ПКУ).

Згідно з п.п. «в» п. 227.1 ст. 227 ПКУ алкогольні напої в автомобільних і залізничних цистернах, а також у баках, бачках та інших ємностях місткістю більш як 5 л, що ввозяться в Україну з метою продажу або обміну на митній території України не підлягають маркуванню. У такому разі податок сплачується до або під час митного оформлення. Контроль за його сплатою здійснюється митними органами.

Згідно з п. 226.10 ст. 226 ПКУ не підлягають маркуванню: алкогольні напої, які постачаються для реалізації магазинам безмитної торгівлі безпосередньо вітчизняними виробниками такої продукції за прямими договорами, укладеними між вітчизняними виробниками алкогольних напоїв і власниками магазинів безмитної торгівлі. При цьому переміщення алкогольних напоїв, що спрямовуються виробниками до магазинів безмитної торгівлі, здійснюється під митним контролем із застосуванням заходів гарантування доставки;

алкогольні напої, які ввозяться в Україну і розміщуються у митному

режимі магазину безмитної торгівлі; тестові зразки алкогольних напоїв, які не призначені для роздрібного продажу і ввозяться на митну територію України суб'єктами господарювання, які мають ліцензії на право оптової торгівлі відповідною продукцією, для проведення досліджень чи випробувань (калібрування лабораторного обладнання, проведення дегустацій, вивчення фізико-хімічних показників, дизайну), але не більше 3 л. кожного виробу; звичайні (неігристі) вина та зброджені напої, що класифікуються у товарній позиції 2204 (крім 2204 10, 2204 21 06 00, 2204 21 07 00, 2204 21 08 00, 2204 21 09 00, 2204 22 10 00, 2204 29 10 00) та у товарних підкатегоріях 2205 10 10 00, 2205 90 10 00, 2206 00 59 00, 2206 00 89 00 згідно з УКТ ЗЕД, фактична міцність яких вища за 1,2 відс. об. од. етилового спирту, але не вища за 15 відс. об. од. етилового спирту, за умови, що етиловий спирт, який міститься у готовому продукті, має повністю ферментне (ендогенне) походження.

Необхідність маркування, зокрема, алкогольних напоїв, які виробляються в Україні, а також такі, що імпортуються в Україну, передбачена також нормами Закону України від 19 грудня 1995 року № 481/95-ВР «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» із змінами та доповненнями, який визначає основні засади державної політики щодо регулювання, зокрема, виробництва, експорту, імпорту, оптової і роздрібною торгівлі алкогольними напоями, а також посилення боротьби з незаконним виробництвом та обігом алкогольних напоїв на території України.

Контрольні питання

1. Розкрийте сутність та місце акцизного податку серед непрямих податків.
2. Які існують основні види акцизів?
3. Охарактеризуйте об'єкт оподаткування акцизним податком.
4. Які операції є об'єктами оподаткування акцизним податком?
5. Які підакцизні товари не є об'єктом оподаткування акцизним податком?
6. Розкрийте порядок нарахування акцизного податку.
7. Розкрийте поняття мінімального акцизного зобов'язання з акцизного податку.
8. Охарактеризуйте порядок сплати акцизного податку.
9. Розкрийте особливості подання звітності з акцизного податку.